

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Andra kammaren.

Nr 55.

Måndagen den 10 april.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 4 innevarande april.

§ 2.

Herr statsrådet *von Sydow* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 111, med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken, till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar och till lag angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift.

Denna proposition blev på begäran bordlagd.

§ 3.

Ordet lämnades härefter till

Svar å interpellation.

Chefen för justitiedepartementet herr statsrådet *Hasselrot*, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Med andra kammarens tillstånd har ledamoten av kammaren herr *Daniel Persson* till mig framställt följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar herr statsrådet vidtaga för att påskynda arbetet med revision av skiftesstadgan och när kan denna lagstiftningsfråga väntas bli förelagd riksdagen?

I det yttrande, med vilket interpellanten motiverat frågans framställande, har erinrats, att riksdagen i skrivelse den 28 mars 1906 hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa en fullständig revision av skiftesstadgan och därmed sammanhängande författningar, att den kommitté som i anledning av riksdagens berörda skrivelse tillsattes, avgivit betänkande i ämnet den 28 juli 1911, att betänkandet remitterats till myndigheter m. fl. för yttrande, samt att inkomna utlåtanden överlämnats till lantmäteristyrelsen för att tagas i övervägande vid avgivande av styrelsens utlåtande.

Andra kammarens protokoll 1916. Nr 55.

Svar & interpellation.
(Forts.)

Lantmäteristyrelsens utlåtande inkom till justitiedepartementet den 4 september 1913. I början av år 1915 överlämnades samtliga inkomna utlåtanden till en inom departementet biträdande jurist, som därefter genomgick ej mindre lantmäteristyrelsens utan även övriga yttranden, därvid jämväl kontrollerades de referat av inkomna utlåtanden, som influtit i lantmäteristyrelsens yttrande. Lantmäteristyrelsens utlåtande befordrades därefter till trycket och förelåg färdigtryckt i juni 1915.

De inkomna yttrandenas antal är synnerligt stort och flera av dem av ej oansenligt omfång.

Då jag den 3 juni 1915 anmälde ärendet i statsrådet för nådigt beslut om frågans fortsatta behandling anförde jag beträffande arbetets organisation: I inkomna yttrandena hade i betydlig omfattning framträtt meningsskiljaktighet om de grunder, på vilka enligt kommitténs förslag den nya skifteslagstiftningen skulle byggas. Med hänsyn härtill syntes det vara nödvändigt att vid fullföljandet av ifrågavarande viktiga lagstiftningsärende en allsidig och sakkunnig granskning inom departementet ägnades åt såväl kommittéförlagen som de av dem föranledda uttalanden och förslag. Att härvid utföra det huvudsakliga arbetet borde anförtros åt någon lämplig jurist, och föreslog jag i sådant avseende nuvarande andre ledamoten å departementets lagavdelning. Tillika hemställde jag om bemyndigande att till sakkunnigt biträde åt nämnde jurist få tillkalla någon lämplig lantmätare. På grund av ärendets stora betydelse och svårösta beskaffenhet ifrågasatte jag tillika, att härutöver tillfälle bereddes mig att i departementet överlägga med några personer, som på det ifrågavarande lagstiftningsområdet besuttede särskild insikt och erfarenhet. Dessa personer skulle dels vid början av revisionsarbetet, dels vid lämpliga tillfällen under arbetets fortgång sammanträda för att, i närvaro jämväl av byråchefen för lagärenden i departementet, rådpläga angående huvudgrunderna för arbetet och lämna anvisningar om detsammans utförande. För nu angivna ändamål förklarade jag det vara önskvärt få tillkalla fyra personer att förutom nämnda lantmätare biträda inom departementet. Min hemställan fann Hans Maj:t Konungen gott bifalla.

På grund av det sålunda erhållna bemyndigandet hava, såsom framgår av den av interpellanten åberopade berättelsen om vad sig i rikets styrelse tilldragit, fyra personer tillkallats att biträda vid frågans behandling inom departementet. Av vad jag förut anförde torde framgå, att det icke varit meningen att de av mig tillkallade sakkunniga skola deltaga i arbetets alla detaljer. Under sådana förhållanden kan ej heller den tid, varunder de sakkunniga varit sammankallade, i någon mån utvisa vad i ärendet åtgjorts. Arbetet har inom departementet fortgått utan avbrott utom såvitt angår tiden november månad och större delen av december månad 1915, då den jurist, som har sig det huvudsakliga arbetet anförtrott, i följd av erhållet expeditionschefsförordnande ej ägnat sig åt den ifrågavarande frågan. Då emellertid personen ifråga avstod från semester under sommaren 1915 för att få det ifrågavarande arbetet i gång, har

genom expeditionschefsförordnandet frågan ej kommit i annat läge än om semestern åtnjutits eller med andra ord den kan icke anses därigenom fördröjd. Efter den 1 januari i år har arbetet med skifteslagstiftningen fortgått utan avbrott och har därunder kapiteln om ägoutbyte, delningsgrund, undantag av mark från skiftet, ägors uppskattning, hävdeförteckning, skiftesläggning och utflyttning preliminärt behandlats och är för närvarande kapitlet om ersättningar mellan skiftesdelägarna under arbete.

Andre ledamoten å lagavdelningen skall enligt meddelat beslut deltaga i den fortsatta behandlingen av frågan om fastighetsregister för städer och vissa därmed jämförliga samhällen. Naturligtvis kommer härigenom arbetet med skifteslagstiftningen att i någon mån fördröjas, dock icke i den omfattning att lagförslag i ämnet därigenom senare kommer att föreläggas riksdagen än som varit fallet, därest nyssberörda förordnande ej meddelats andre ledamoten å lagavdelningen. Skulle arbetet nu överlämnas åt annan, som givetvis behöfve åtskillig tid att sätta sig in i frågan, skulle därigenom frågan säkerligen snarare fördröjas än påskyndas.

Till 1917 års riksdag kan proposition uppenbarligen ej avlåtas om ej annat så av den anledning, att det icke i år kan beredas rum för frågans behandling i lagrådet. Föredragningen i lagrådet av ett förslag av förevarande omfång tager naturligen åtskillig tid i anspråk, och en höstsession ensam torde härför ej vara tillräcklig. Huruvida frågan kan föreläggas 1918 års riksdag låter sig icke nu avgöra, men frågans behandling bör givetvis i görligaste mån påskyndas. Erinras må till slut att även andra vidlyftiga ärenden av stor ekonomisk betydelse och brådskande beskaffenhet äro under utredning. Av dessa skall jag nu endast nämna vattenlagstiftningen.

Härpå anförde

Herr vice talmannen D. P e r s s o n: Ja, herr talman, jag har inte anledning till annat än att uttala mitt tack till herr justitieministern för de upplysningar, som han lämnat. Jag har icke heller framställt min interpellation i annat syfte än att få utränt frågans läge och möjligheten att så snart som möjligt få den framlagd för riksdagen. Jag måste uttala mitt erkännande av att herr statsrådet i likhet med mig finner frågan vara av mycket stor vikt, och det är med tillfredsställelse som jag konstaterar att herr statsrådet ämnar göra allt vad på herr statsrådet ankommer, för att frågan skall kunna föreläggas riksdagen snarast möjligt. Det är ju ledsamt, att vi fingo föga hopp om att frågan skall kunna föreläggas nästa års riksdag, men det är ju tydligt att detta icke går och det kan ju icke hjälpas.

Jag fick den uppfattningen, när jag läste berättelsen om vad i rikets styrelse sedan sistlidne års riksdag sammanträdde sig tilldragit, att de sakkunnige, såsom jag angav i min interpellation, icke varit samlade mer än 17 dagar inalles. Nu har emellertid herr statsrådet upplyst, att den särskilda person, som varit tillsatt för att i detalj granska inkomna yttranden och avgiva förslag, varit syssel-

Scar à interpellation.
(Forts.)

Svar å interpellation.
(Forts.)

satt mycket längre tid, och jag kan icke annat än uttala min tillfredsställelse däröver. Jag hoppas dock, att herr statsrådet medger, att man av nämnda korta redogörelse mycket lätt kunnat få den uppfattningen, att frågan icke ägnats mera arbete än vad som kan framgå av berättelsen, nämligen 17 dagar.

Efter att nu hava uttalat mitt tack samt uttryckt en förhoppning att herr statsrådet måtte insätta hela sin kraft på att frågan så fort som möjligt måtte bringas på riksdagens bord, har jag, herr talman, intet vidare att i saken tillägga.

§ 4.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till lagutskottet propositionerna:

nr 138, med förslag till lag om förfogande över viss egendom vid krig, krigsfara eller andra utomordentliga, av krig föranledda förhållanden;

nr 137, med förslag till lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag m. m.; och

nr 146, med förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten;

till statsutskottet propositionen, nr 143, angående anvisande av medel till avlönande av en extra vaktmästare i Svea hovrätt m. m.;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 139, angående försäljning av vissa delar av det s. k. Köpingskomplexet i Västmanlands län;

nr 140, angående överlåtande å staden Falun av kronans rätt till vissa områden invid nämnda stad; och

nr 141, angående försäljning till Stockholms läns landsting av ett område av kronoegendomen Mörby i Stockholms län.

Vid remiss av propositionen nr 142.

Efter härpå skedd föredragning av propositionen, nr 142, angående statsbanebyggnader i Norrland, begärdes ordet av

Herr E. A. Nilson i Örebro, som yttrade: Herr talman! Föreliggande proposition är av stor betydelse för hela vårt land och särskilt för Norrland. Jag skall emellertid icke nu göra något som helst uttalande rörande propositionen i det avseendet. Jag vill emellertid fästa kammarens uppmärksamhet på att det här gäller järnvägsbyggnader, som uppgå till en beräknad kostnad av 51,320,000 kronor. — I dag ha vi den 10 april, och påskferierna taga snart sin början. När därefter riksdagsarbetet ånyo kommer att upptagas, ha vi föga mer än två veckor till den tidpunkt, då riksdagen under normala omständigheter borde åtskiljas. Det skulle icke vara så mycket att säga om detta i andra fall, men vi ha att vänta ytterligare ett icke obetydligt antal propositioner från Kungl. Maj:t,

och vi ha i dag fått mottaga en mycket stor och viktig proposition. Jag vill nu icke göra något annat uttalande än det, att jag vill inlägga en bestämd gensaga mot att en mängd så betydande propositioner samlas vid riksdagens slut. Det är enligt min mening riksdagens rätt att få så viktiga propositioner i så pass god tid, att riksdagen blir i tillfälle att ägna desamma den ingående prövnig och behandling, som ärendena i varje fall kräva. Det är endast detta uttalande som jag vid detta tillfälle velat göra.

Vid remiss av
propositionen
nr 142.
(Forts.)

Herr *Olausson* instämde häruti.

Vidare anfördes ej. Kammaren beslöt överlämna ifrågavarande proposition jämte det i anledning av densamma inom kammaren nu avgivna yttrandet till statsutskottet.

Härefter remitterades:

till statsutskottet propositionen, nr 135, angående inköp av övre och nedre klosterträdgården i Vadstena; samt

till bankoutskottet propositionen, nr 145, angående pension åt överläraren vid tekniska skolan i Stockholm C. A. Nordström.

§ 5.

Herr *Helgers* på kammarens bord liggande motion, nr 258, som nu föredrogs, hänvisades till statsutskottet.

§ 6.

Vidare föredrogs, men bordlades åter konstitutionsutskottets utlåtanden nr 12 och 13, statsutskottets utlåtanden nr 5 och 51—54 samt bankoutskottets utlåtande nr 28.

§ 7.

Härefter föredrogs bankoutskottets memorial, nr 29, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande punkterna 1:o) och 2:o) av utskottets utlåtande nr 22, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förslag till ny avlöningsstat för tjänstemännen vid Tumba pappersbruk.

De i detta memorial föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

§ 8.

Bankoutskottets härpå föredragna memorial, nr 30, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om bankoutskottets utlåtande nr 25, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utvidgning av riksbankens verksamhet lades till handlingarna.

§ 9.

Föredrogs, men blevo ånyo bordlagda andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden nr 8—10, andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtanden nr 2 och 3 samt andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden nr 7—10.

§ 10.

Vidare föredrogs ett från första kammaren överlämnat protokollsutdrag, nr 276, innefattande delgivning av nämnda kammarens beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 11, i anledning av väckt motion om upptagande av en skattefri maltdryck i spisordningen för flottans värnpliktiga manskap; och beslöt andra kammaren därvid att, enär kammaren den 8 innevarande april i anledning av en inom kammaren väckt motion i samma ämne fattat enahanda beslut som det, vilket nu blivit kammaren delgivet, den gjorda delgivningen ej skulle föranleda någon kammarens åtgärd.

§ 11.

*Ang. särskilt
utskott.*

Ordet begärdes härefter av

Herr vice talmannen D. Persson, som yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren för sin del måtte besluta, att ett särskilt utskott bestående av 16 ledamöter, 8 från vardera kammaren, måtte tillsättas för behandling av ej mindre Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen n:o 111 med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken, till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar och till lag angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift, än även de ytterligare framställningar, som kunna komma att göras av Kungl. Maj:t eller enskild motionär i detta ämne, eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor, samt att första kammaren inbjudes att förena sig med denna kammare i detta beslut. Härjämte får jag hemställa, att kammaren behagade besluta utse suppleanter i detta utskott till samma antal som de ordinarie ledamöterna, nämligen åtta.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

Vidare beslöt kammaren på förslag av herr talmannen att, under förutsättning att första kammaren biträdde andra kammarens sålunda fattade beslut om tillsättande av ett särskilt utskott, onsdagen den 12 innevarande april företaga val av ledamöter och torsdagen den 13 i samma månad val av suppleanter i nämnda utskott.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Odqvist</i>	under den 13 april,
» <i>Julin</i>	» 4 dagar fr. o. m. den 11 april och
» <i>Svensson i Betingetorp</i>	» 2 » » » 12 » .

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,34 e. m.

In fidem
Per Cronvall.